

ВАСИЛЬ БАРВІНСЬКИЙ – КОМПОЗИТОР, ПЕДАГОГ-ПІАНІСТ, МУЗИЧНО-ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ

Василь Барвінський є визначним представником української музичної культури ХХ ст. В історію він увійшов як композитор, піаніст, музичний критик, педагог, диригент, організатор музичного життя.

Працюючи в різних ділянках творчості, Барвінський особливу увагу приділяв камерно-інструментальному ансамблю і дав перші високомистецькі зразки цього жанру на Україні. Солоспіви композитора належать до кращих здобутків пісенної лірики. Неповторно своєрідними є його обробки народних пісень – сольні і хорові. Фортепіанна творчість Барвінського, що збагатила як жанр мініатюри, так і велику форму, є яскравим прикладом глибокого проникнення у скарбницю української народної творчості.

З більших задумів композитора відомі “Українська рапсодія” для симфонічного оркестру, кантати. Опера та інші твори великої форми лишилися незакінченими. Спеціально дбав Барвінський про педагогічний і концертний репертуар різних жанрів, пропагуючи у своїй творчості народну пісню. Ця ділянка його діяльності тісно зв’язана з музично-громадською роботою широкого плану, що охоплювала організацію найрізноманітніших сфер музичного життя у західних областях України в період між першою та другою світовими війнами.

В 1915–1939 роках Барвінський був директором і педагогом Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка, працюючи поруч з С. Людкевичем та іншими передовими музичними діячами. Ця робота не обмежувалася Львовом, а включала постійні консультації музичних шкіл багатьох міст і містечок. Барвінський виступав також як піаніст-концертант і виховник цілої плеяди виконавців, як диригент “Бояна”.

Разом з композиторською, педагогічною та виконавською діяльністю Барвінський активно виступав у галузі музичної публіцистики як кореспондент львівських газет, автор багатьох рецензій та аналітичних статей. Важливою була роль Барвінського в заснуванні

в 1934 році Спілки українських професіональних музик, яку він очолював тривалий час, у створенні в 1937 році спеціального журналу “Українська музика”. Вихований на кращих традиціях слов’янської культури, зокрема Лисенка і чеської школи Дворжака, Барвінський впроваджував передові методи навчання, новий репертуар (зокрема, радянський). Велике значення мали для нього безпосередні контакти з радянськими композиторами і знайомство з їхньою музикою ще у 1920-ті роки.

Новим етапом у творчості і діяльності Барвінського були роки після возз’єднання західних областей України в 1939 році. Про це свідчать широка громадська і педагогічна робота, ціла низка нових творів у різних жанрах. Тоді на повну силу зазвучали його композиції, були видані не лише мініатюри, а й великі форми – камерні ансамблі.

Проте через трагічні обставини життя діяльність цієї кришталеві чесної і передової за поглядами людини було відсунуто на дальший план, його великі заслуги перед українською, в тому числі радянською, культурою – недооцінено. Ось що говорив з цього приводу в 1960-ті роки соратник Барвінського Станіслав Людкевич: “Творчість В.О. Барвінського є доволі мало відома, але причиною цього не є мала вартість його творів, а їх відсутність у виконавському репертуарі. Надруковані раніше твори композитора яку нас, так і за кордоном залишилися уже в дуже обмеженій кількості примірників, велика ж частина навіть дуже вартісних опусів заподіялася через несприятливі життєві обставини. Разом з тим творчий доробок В.О. Барвінського, як його загальна музична діяльність, заслуговує великої уваги. Назріла вже пора, щоб цінний культурно-музичний здобуток В.О. Барвінського зберегти для нашої музичної культури, щоб його по змозі відшукати, впорядкувати та оцінити його значення у розвитку української культури” (ця авторизована сторінка машинопису С. Людкевича зберігається у автора цієї статті).

*Стефанія Павлишин
доктор мистецтвознавства, професор
Львівської національної музичної академії
імені Миколи Лисенка*

Стаття надійшла до редакції 26.11.2008.